

PŘEDMLUVA

Pojem germanistiky má pro negermanisty mnohdy obsah zároveň úzký i široký. Úzký proto, že germanistikou se mezi vnějšími pozorovateli, ale také někdy mezi samými zájemci o studium tohoto oboru, rozumí vlastně jen němčina — v nejlepší případě německý jazyk a literatura ve všech jejích vývojových fázích. Germanistika znamená ovšem mnohem více. Je vědou o jazyce, literatuře a kultuře všech germánských kmenů. Je přirozené, že takto široce pojatý obor nebyl ve své úplnosti pěstován žádnou stolicí germanistiky na území Německa či mimo ně. Specifičnost jednotlivých germanistických pracovišť a škol spočívala právě v tom, na který úsek z této široké oblasti se kladl hlavní důraz, nebo který její aspekt kromě vlastní němčiny byl předmětem odborného zájmu a studia. Tak lipská škola spojovala za vedení Sieversova studium německého jazyka se studiem germánského verše, marburská škola pojila studium dějin německého spisovného jazyka s podrobným zkoumáním současného stavu i dějin jednotlivých německých nářečí a p.

Také brněnské germanistické pracoviště mělo a dosud má svou výraznou tvářnost; již zakladatel semináře pro germánskou filologii profesor dr. Antonín Beer nechtěl vidět plnokrevného germanistu v tom absolventovi, který za svého studia neprojevil zájem o přednášky a cvičení z oblasti staroseverského jazyka a literatury. Autor předkládaného spisu sám poznal oprávněnost i prospěšnost tohoto širokého pojetí germanistiky za svého studijního pobytu v Berlíně u profesora G. Neckla, kdy pro ordináře berlínské university bylo příjemným překvapením, že absolvent méně známé tehdy university zná více než základy severské filologie. Studium u tohoto průkopníka a dodnes uznávaného znalce severské filologie pak autora jen posílilo v názoru, že i na české půdě by bylo možno vybudovat pracoviště, které by mohlo nemalou měrou přispět k poznání světa sice teritoriálně odlehlého, ale právě proto objektivně a kriticky viděného. Teprve po Únorovém vítězství dozrály však podmínky k tomu, aby plán a záměr se staly skutečností: díky možnostem, jež skýtá teprve naše lidově demokratické vysoké školství, došlo za autorova vedení k rozkvětu nordistiky jako oboru na filosofické fakultě Karlovy university v Praze, a řada absolventů tohoto zdánlivě nepraktického studijního předmětu se dodnes uplatňuje v našem veřejném kulturním a vědeckém světě.

Publikování staroseverských textů, jejich překladu a staroislandsko-českého slov-

níku je tedy pokračováním v tradicích brněnské germanistiky a zároveň jejich dalším rozvinutím: Zatím co Ant. Beer se omezoval na šíření nordistiky formou přednášek a cvičení v úzkém okruhu brněnských posluchačů, zamýšlí autor dát svým spisem širší obci zájemců o staroseverskou kulturu do rukou první vědeckou pomůcku, zpřístupňující namnoze odlehle texty důležitých staroseverských památek spolu s jejich českým překladem a prvním staroislandsko-českým slovníkem. Publikace přitom nesleduje jen cíle pedagogické; podobně jako klasičtí filologové chtěl i autor ve svém překladu spojit maximální věrnost překládanému textu se zřetelem estetickým. Konečně usiluje předkládaná publikace i o první uvedení do složité problematiky niflungovské.

Přítomný svazek pokládá autor za první část třídílné práce věnované niflungovské problematice v její komplexnosti. Jako dodatek k tomuto prvnímu svazku připravuje autor vydání komentáře k jednotlivým kapitolám, který bude odkazovat k širší problematice eddických písní, jejich vzniku i jejich vztahu k VS. Druhou část budou tvořit příslušné niflungovské partie z *ǫidreks-sagy*, tj. *ságy o Dětřichovi*. V třetím svazku pak po zpřístupnění originálních textů a po podání jejich českých překladů zamýšlí autor přikročit ke kritickému shrnutí dosavadního bádání o problematice staroseverských ság (VS a ThS) jak v souvislosti s menšími texty, tak ve vztahu k širší problematice germánských niflungovských pověstí a s přihlédnutím k celoevropské problematice eposu, v neposlední řadě pak se zřením k eposu starofrancouzskému a starošpanělskému. Aktuálnost tohoto celostního pohledu znovu zdůraznilo nejnovější bádání.

Autor pokládá za svou milou povinnost poděkovati všem, kdož jakkoliv přispěli ke vzniku práce. Jeho dík patří především Ministerstvu školství a kultury, které umožněním studijního pobytu v Dánsku o prázdninách 1957 dalo autorovi možnost provést konečnou redakci textu i přípravné práce ke komentáři; patří dále jeho žáku prom. fil. J. Hendrychovi za všestrannou podporu a zpříjemnění pobytu v Dánsku, severským kolegům germanistům za některá upozornění rázu bibliografického a věcného, s. Drahoslavě Cepkové-Petroncové, bývalé asistentce semináře pro germánskou filologii v Brně, za obětavé provedení přípravných prací, a konečně všem těm, kdož svým zájmem povzbudili autora v jeho úsilí a zasloužili se takto o dokončení práce.

Vděčná vzpomínka patří pak autorovým bývalým universitním učitelům, kteří ho před léty jako první uváděli do krás staroseverského světa.

Brno v únoru 1960.

Leopold Zatočil